

UCHWAŁA Nr X/236/2020

Rady Gminy Dębno

z dnia 14 września 2020 r.

w sprawie: zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Niedźwiedza na lata 2020-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 i 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713) **Rada Gminy Dębno uchwala, co następuje:**

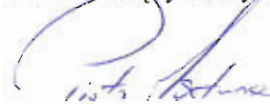
§ 1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza na lata 2020-2027, przyjęty uchwałą Nr 2/2020 Zebrania Wiejskiego Sołectwa Niedźwiedza w Gminie Dębno z dnia

27 sierpnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Planu Odnowy Miejscowości Niedźwiedza na lata 2020-2027, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dębno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Piotr Matura

Piotr Matura

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

Niedźwiedza

2020-2027

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	3
2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA.....	4
2.1. POŁOŻENIE MIEJSCOWOŚCI, PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA, POWIERZCHNIA, LICZBA LUDNOŚCI.....	4
2.2. HISTORIA MIEJSCOWOŚCI.....	9
2.3. OKREŚLENIE PRZESTRZENNEJ STRUKTURY MIEJSCOWOŚCI.....	11
3. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI.....	13
3.1. ZASOBY PRZYRODNICZE.....	13
3.2. DZIEDZICTWO KULTUROWE.....	16
3.3. OBIEKTY I TERENY, INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	30
3.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	37
3.5. DZIEDZICTWO KULTUROWE KAPLICZKI.....	44
3.6. KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI.....	BŁĄD! NIE ZDEFINIOWANO ZAKŁADKI.
4. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA.....	47
5. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ.....	49
5.1. PRIORYTETY ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI NIEDŹWIEDZA.....	49
6. POWIĄZANIE PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI Z LOKALNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	53
7. WDRAŻANIE PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI.....	54
8. ZAKOŃCZENIE.....	55
9. SPIS ILUSTRACJI.....	56
10. SPIS TABEL.....	57
11. SPIS WYKRESÓW.....	57

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

1. Wprowadzenie.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2021-2027 będzie realizowany na terenie całego kraju. Według danych statystycznych obszary wiejskie w Rzeczypospolitej Polskiej stanowią 93,2% powierzchni kraju, co potwierdza, że ich znaczenie z punktu widzenia społecznego, ekonomicznego i środowiskowego jest bardzo duże.

PROW bardzo dobitnie podkreśla jakość życia społeczności wiejskiej rozumianej nie tylko z punktu widzenia ekonomicznego, ale przede wszystkim, a może głównie, uwzględniającą jej atuty pozaekonomiczne takie jak tożsamość, przestrzenna integralność oraz zbiór wszystkich funkcji życiowych jak np. praca, wypoczynek, rekreacja, kultura, sport, turystyka, itp.

Odnowiona, doinwestowana i ożywiona kulturowo wieś, dzięki podjętym przez lokalną społeczność działaniom, powinna odzyskać swoją atrakcyjność jako miejsce zamieszkania oraz zapewnić mieszkańcom godziwy standard i jakość życia. Takie założenie stało się podstawą idei „Odnowy wsi”.

Plan Odnowy Miejscowości stanowi małą strategię działania sołectwa Niedźwiedza w sferze poprawy jakości życia poprzez osobiste zaangażowanie jego mieszkańców, pobudzenie ich odpowiedzialności za własną przyszłość i dumę z możliwości samospelnienia się.

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

2. Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

2.1. Położenie miejscowości, przynależność administracyjna, powierzchnia, liczba ludności.

Niedźwiedza to miejscowość administracyjnie przynależąca do Gminy Dębno, leżącej we wschodniej części województwa małopolskiego, w powiecie brzeskim. Poza miejscowością Niedźwiedza gminę tworzy 12 sołectw: Biadoliny Szlacheckie, Dębno, Doły, Porąbka Uszewska, Jastew, Łoniowa, Łysa Góra, Maszkienice, Jaworsko, Perła, Sufczyn i Wola Dębińska. Władze gminne mają swą siedzibę w Woli Dębińskiej. Wieś Niedźwiedza położona jest na Pogórzu Wiśnickim na południowym stoku wzgórza. Przepływa przez nią potok Niedźwiedź który z kolei jest dopływem Uszwicy.

Rysunek nr 1 Gmina Dębno na tle powiatu.

Źródło: www.zpp.pl

Miejscowość na dzień 1 sierpnia 2020r. liczyła 614 mieszkańców. Całą Gminę Dębno zamieszkuje wg danych GUS na koniec 2019 roku 14053 osób. Taki poziom zaludnienia stawia gminę Dębno na 2 miejscu wśród 7 samorządów gminnych w powiecie brzeskim.

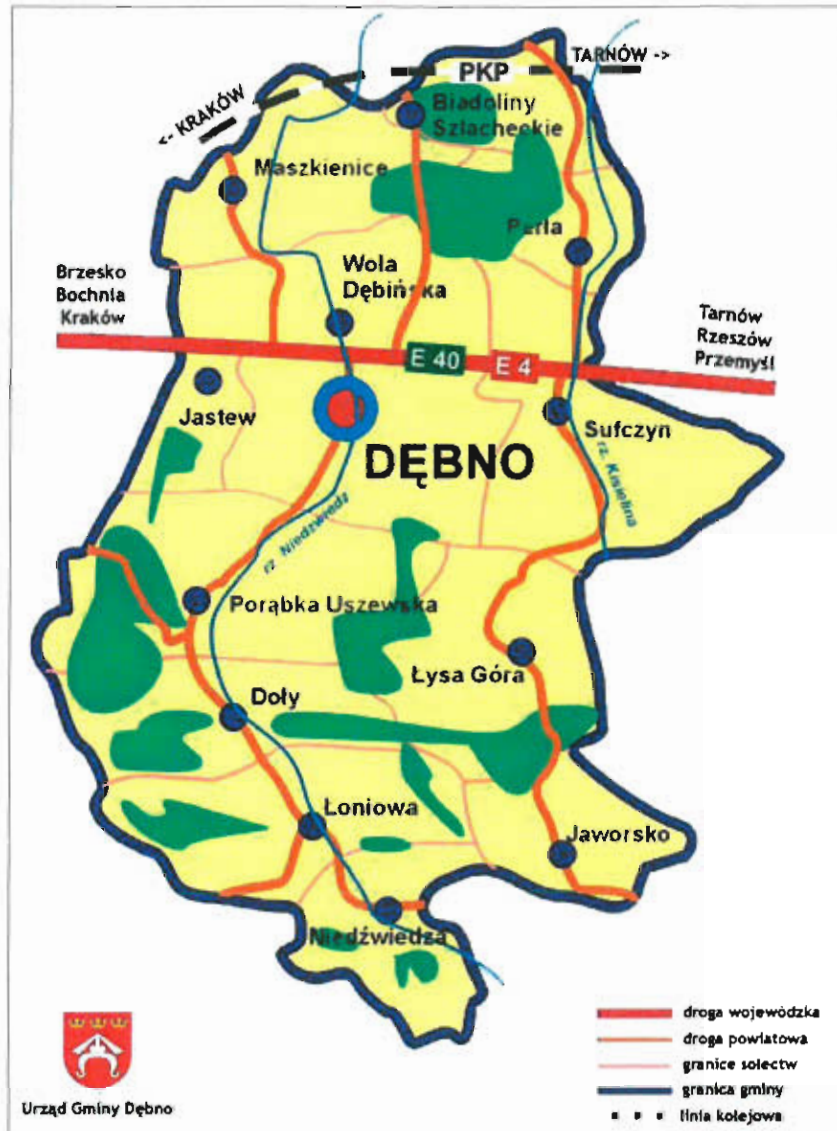

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Gmina Dębno zajmuje powierzchnię 82 km², zaś sołectwo Niedźwiedza 321 ha, co stanowi 3,72% powierzchni gminy.

Średnia gęstość zaludnienia na terenie Gminy Dębno wynosi 171 osoby/km² i jest wyższa od wyliczonej dla powiatu brzeskiego, niższa zaś od średniej dla Małopolski.

Rysunek nr 2 Niedźwiedza na mapie Gminy Dębno.

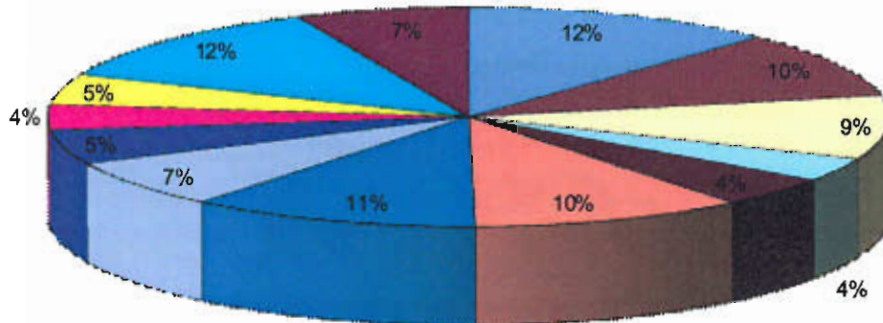

Źródło: www.gminadebno.pl

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Wykres nr 1 Sołectwa Gminy Dębno pod względem liczby ludności.

Wola Dębińska	Sufczyn	Porąbka Uszewska	Pełta	Niedźwiedza
Maszkienice	Łysa Góra	Łonowa	Jaworsko	Jastew
Doly	Debno	Białoliny Szlacheckie		

Źródło: opracowanie na podstawie danych UG Dębno.

Liczba mieszkańców Niedźwiedza w ostatnich trzech latach nie wykazywała tendencji rosnących. Na poziomie całej Gminy w okresie 2015 – 2020 zaludnienie generalnie nie zwiększyło się tylko utrzymuje się na tym samym poziomie 614 do 624 mieszkańców.

Według prognoz liczby ludności dla powiatu brzeskiego mieszkańców powinno nieznacznie przybywać w kolejnych latach: stopa wzrostu 3,8% do roku 2030.

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Tabela nr 1 Ruch naturalny ludności w gminie Dębno w latach 2015-2020 w miejscowości Niedźwiedza.

Rok	Liczba małżeństw	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Przyrost naturalny [osoby]
2015	7	7	7	0
2016	5	10	4	6
2017	7	13	4	9
2018	5	9	6	3
2019	5	6	10	-4
2020	1	4	3	1

Tabela nr 2 Struktura wieku ludności w gminie Dębno w latach 2015-2020 w miejscowości Niedźwiedza.

Rok	Liczba ludności						
	Ogółem	W wieku przedprodukcyjnym		W wieku produkcyjnym		W wieku poprodukcyjnym	
		Osoby	%	Osoby	%	Osoby	%
2015	619	138	22%	382	62%	99	16%
2016	622	140	22%	378	61%	104	17%
2017	625	149	24%	369	59%	107	17%
2018	622	148	24%	367	59%	107	17%
2019	614	141	23%	365	59%	108	18%
2020	613	142	23%	362	59%	109	18%

Wieś Niedźwiedza ma 613 mieszkańców, z czego 49,5% stanowią kobiety, a 50,5% mężczyźni. W latach 2015-2020 liczba mieszkańców wzrosła o 2,6%. Współczynnik feminizacji we wsi wynosi 98 i jest mniejszy od współczynnika feminizacji dla województwa małopolskiego. 61,4% mieszkańców wsi Niedźwiedza jest w wieku produkcyjnym, 22,5% w wieku przedprodukcyjnym, a 16,1% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada we wsi Niedźwiedza 35 osób w wieku nieprodukcyjnym. Ten wskaźnik obciążenia demograficznego jest więc porównywalny do wskaźnika dla województwa

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza
małopolskiego oraz porównywalny do wskaźnika obciążenia demograficznego dla całej
Polski.

Fot. nr 1 Widok z góry miejscowości Niedźwiedza

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

2.2. Historia miejscowości.

Wieś ta znajduje się na południowym krańcu gminy, przy drodze z Dębna do Gwoźdźca i Melsztyna. Przyjęło się uważać, że założona została w drugiej połowie XIV wieku przez któregoś z Melsztyńskich herbu Leliwa, których protoplastą był zmarły w roku 1354 lub 1356 Spicimir Leliwita, komes Władysława Łokietka i kasztelan krakowski za panowania króla Kazimierza Wielkiego, założyciel Tarnowa. Skądinąd wiemy, że istniała już w roku 1364. Jednakże w pierwszym odnoszącym się bezpośrednio do niej dokumencie z 1398 roku występuje jako własność Piotra (Pietrasza) Zabawskiego vel Faliszowskiego, piszącego się z Faliszowic, Zabawy i Niedźwiedzy. A dokument znajdujący się w Archiwum Lanckorońskich, opatrzony datą 4 października 1408 roku, wystawiony przez Sąd Ziemski Krakowski poświadcza, iż Piotr ów, dziedzic Zabawy, sprzedał wsie swoje Faliszowice i Niedźwiada (Niedźwiedza) braciom Janowi i Spytkowi z Melsztyna. A zatem to chyba nie Melsztyńscy byli jego założycielami. Niedźwiedza jest obecnie niedużą wsią, która najpewniej dopiero od 1408 roku, do końca XIX wieku związana była z zamkiem Melsztyn i z kolejnymi na nim panami: Melsztyńskimi (do roku 1512), a potem Jordanami, Tarłami i Landskorońskimi, ale także do roku 1975 z parafią w Porąbce Uszewskiej. Z zachowanych fragmentarycznie dokumentów archiwalnych wynika między innymi, że władzę w niej sprawowali z ich ramienia kolejni, dość często zmieniający się zarządcy i dzierżawcy.

Więcej o Niedźwiedzy dowiadujemy się z szesnasto i siedemnastowiecznych rejestrów poborowych. I tak rejestr z roku 1581 roku podaje, iż było w niej 13,5 łąnów kmiecych (ok.380 hektarów), jeden należący do zagrodników, trzy komorników bez bydła i pół łąna należącego do karczmy. A z rejestru spisane go dziewięćdziesiąt lat później wiadomo, że należało do niej wtedy już 28 łąnów czyli około 672 hektary pól uprawnych, łąk i lasów. Jeszcze w roku 1861 zwierzchność nad nią sprawował właściciel tutejszego folwarku, hr. Karol Lanckoroński. Po pierwszym rozbiórce Polski w 1772 r. południowe ziemie Rzeczypospolitej weszły w skład Austrii. Odtąd ziemie tę nazwano Królestwem Galicji i Lodomerii. Od początku sprawowania swej władzy w Galicji Cesarzowa Maria Teresa (1740-1780) starała się podporządkować sobie i zunifikować z resztą kraju nowy nabytek. Zażądała od szlachty Polskiej złożenia hołdu wierności, co nastąpiło 29 grudnia 1773 r. natomiast zaraz po wkroczeniu na te ziemie wojsk austriackich władze wojskowe nałożyły kraj kontrybucje, zaś wszystkie dobra

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

królewskie uznano za własność cesarza i rządu Austrii. Czasy zaboru austriackiego przyniosły ze sobą pewne złagodzenie doli chłopów. Już patent Marii Teresy z 1775 roku zakazywał dziedzicom karania grzywnami, a nadto regulował stosowanie kar cielesnych. Ograniczono także pańszczyznę, szczególnie w niedziele i święta. Józef II w 1782 roku zezwolił włościanom zawierać małżeństwa bez pozwolenia dworu, uczyć się zawodu i obierać oraz zmieniać zawód. Między mieszkańcami Niedźwiedzy, jak zresztą w każdej wsi były duże różnice najczęściej nie tylko ze stosunków majątkowych ale i dziedzicznych. Według ksiąg metrykalnych i spisów poborowych można wyróżnić kmieci, zagrodników i komorników, a także służbę pracującą u kmieci. Większość ludności bezrolnej zatrudniona była u zamożniejszych chłopów pracujących za wikt i przydziewek z drobnym dodatkiem w gotówce bądź za wydzielony z gruntu kmiecego zagonik pola. Spis numerów domów z roku 1781 wykazuje, że w jednym domu zapewne u kmiecia zamieszkiwało kilka rodzin o różnych nazwiskach. I tak u właściciela domu nr.2 Suchana widnieją: Kabat, Ogonek, Wajda. Kuna

nr 10 Kabatko, Wajda, Cierniak, Sacha, Burda

nr. 3 Rylewicz, Papijeska, Dudek

nr. 12 Kołodziej, Baca, Kulak, Charymniak, Dudek

nr. 7 Krakowska, Wojna, Fudala, Zych

nr. 16 Dudek, Wajko, Cirniak

nr. 5 Święch. Fudala, Rylewicz

nr.15 Klewiński, Ośko, Kilianka,

Niewiele szczegółów mamy odnośnie życia chłopów w Niedźwiedzy w okresie pańszczyźnianym. Można przypuszczać, że było nad wyraz nędzne. Ludność wiejska niejednokrotnie podejmowała próby sprzeciwu wobec narastającego wciąż wyzysku przez właścicieli dóbr obszarnicznych. W przeciwieństwie do innych miejscowości mieszkańcy Niedźwiedzy byli mniej obciążeni w odrabianiu pańszczyzny. Większość ludności bezrolnej była zatrudniona u kmieci lub u sołtysa w zamian za mieszkanie czy 2-4 morgi ziemi. Niektórzy zagrodnicy do 1846 roku do chwili korzystania z ziemi dworskiej z Biskupic odrabiali po trzy dni w tygodniu. Brak posiadłości i powiązań z własnością dóbr dworskich, szlacheckich czy biskupich. Niedźwiedza stała się "azylem" dla chłopów i poborowych z sąsiednich wsi w pierwszych wiekach istnienia.

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

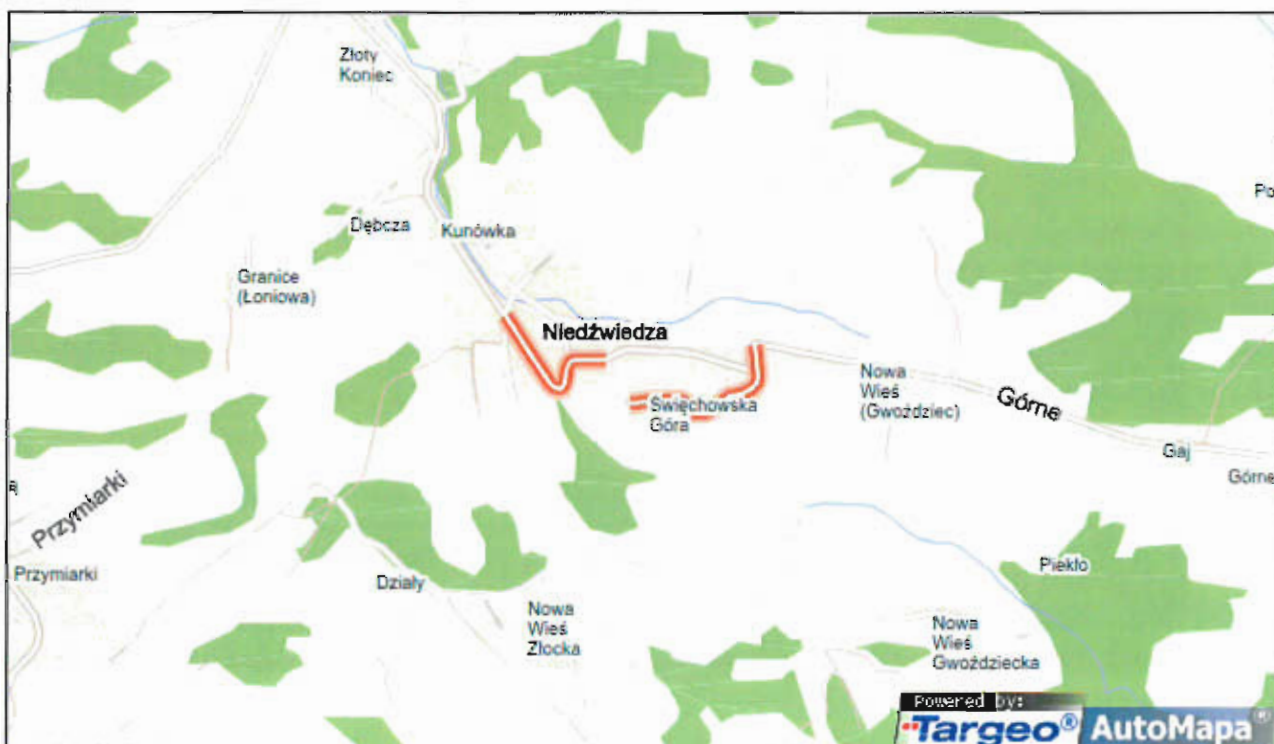
Potwierdzają to: liczba mieszkańców i najwyższy podatek w stosunku do wsi w parafii z lat 1581-1629.

Pięć lat później przejęły ją samorządowe władze miejscowej gminy z pierwszym wójtem, którym był Jan Dudek. W roku 1975 biskup tarnowski Jerzy Karol Ablewicz erygował jej parafię.

2.3. Określenie przestrzennej struktury miejscowości.

Wieś Niedźwiedza położona jest na Pogórzu Wiśnickim stoku Przeływa przez nią potok Niedźwiedź dopływ rzeki Uzwicy .

Rysunek nr 3 Niedźwiedza na mapie terenowej.

Źródło: www.maps.google.com

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Przy dobrych warunkach pogodowych można zobaczyć Tatry.

Struktura przestrzenna Niedźwiedzy jest ściśle związana z warunkami terenu. Zabudowę miejscowości tworzą gospodarstwa usytuowane liniowo wzdłuż drogi powiatowej Dębno – Melsztyn, i kilku dróg gminnych ale także skupione w przysiółkach zlokalizowanych na zboczach i szczytach wzniesień. Ostre formy pofałdowań i wyniesień terenu oraz większe wysokości n.p.m. sprzyjają większemu rozproszeniu zabudowy. Przeważająca większość zabudowy ma charakter indywidualny, zagrodowy.

Fot. nr 2 Krajobraz Niedźwiedzy.

Źródło: Paweł Dudek, prywatne archiwum

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Na zboczach wzniesień rozlokowane są pola uprawne i łąki.

Rysunek nr 3 Widok Niedźwiedzy.

Źródło: Paweł Dudek, źródło prywatne

3. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości.

3.1. Zasoby przyrodnicze.

Wieś Niedźwiedza położona jest na Pogórzu Wiśnickim na południowym stoku wzgórza. Teren ten wchodzi w mezoregiony: Pogórza Karpackiego (Zewnętrzne Karpaty Zachodnie) i Pogórza Rożnowskiego (makroregion Pogórze Środkowobeskidzkie). Obszar miejscowości jest pagórkowaty z malowniczym krajobrazem i widokami rozciągającymi się aż po Tatry.

Miejscowość leży w strefie klimatu umiarkowanego, przejściowego a jej region klimatyczny uwarunkowany jest wzniesieniem nad poziomem morza. Jest to region Pogórza, który cechuje się niższą średnią roczną temperaturą między 6 a 8°C, większą wilgotnością oraz sumą opadów atmosferycznych rosnących proporcjonalnie do wzrostu wysokości nad poziomem morza (700 - 850 mm rocznie).

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Fot. nr 4 Widok pól uprawnych rzepaku w Niedźwiedzy.

Źródło: Paweł Dudek źródło prywatne

Po względem geologicznym obszar ten znajduje się w zasięgu Karpat Zewnętrznych, w obrębie płaszczowiny skolskiej. Cechuje się on bardzo skomplikowaną budową geologiczną, występują tu utwory kredowe, trzeciorzędowe i czwartorzędowe.

Przez Miejscowość Niedźwiedza przepływa rzeka Niedźwiedź, która właśnie tu ma swój początek, następnie poprzez inne miejscowości dociera do rzeki Uszwicy a ta z kolei jest dopływem Wisły. Ze względu na ukształtowanie terenu, wszystkie ciek wodne przepływające przez ten teren przybrały kierunek południowo-północny. Nie występują tu wody stojące - brak jest jezior i większych stawów oraz głównych zbiorników wód podziemnych.

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Niedźwiedza leży w strefie **Obszaru Chronionego Krajobrazu Pogórza Wiśnickiego**, utworzonego na mocy rozporządzenia Nr 23/96 Wojewody Tarnowskiego z dnia 28 sierpnia 1996 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu województwa tarnowskiego. Obszar Chronionego Krajobrazu Pogórza Wiśnickiego obejmuje część Pogórza Wiśnickiego oraz Pogórza Wielickiego, na zachód od doliny Dunajca. Charakterystycznym elementem krajobrazu są pojedyncze garby wzniesień i szerokie, płaskie dna dolin, a w części południowej Obszaru wyraźne pasma wzgórz, częściowo zalesione. Szatę roślinną cechuje znaczne zróżnicowanie zbiorowisk leśnych – od żyznych i kwaśnych buczyn oraz jedlin poprzez grądy, sosnowo-dębowe bory mieszane, po bory świeże i acidofilne mszyste jedliny oraz różnego rodzaju zbiorowiska łęgowe. Na terenie Niedźwiedzy nie występują tereny chronione, określane jako rezerваты przyrody ożywionej i nieożywionej.

Obszar Chronionego Krajobrazu Wschodniego Pogórza Wiśnickiego Cechuje go znaczne zróżnicowanie zbiorowisk roślinnych - od żyznych i kwaśnych buczyn oraz jedlin poprzez grądy sosnowo-dębowe bory bory mieszane po bory świeże i acidofilne mszyste jedliny i różnego rodzaju zbiorowiska łęgowe. Północne obrzeża Obszaru stanowiące Próg Karpacki bogate są w zbiorowiska kserotermiczne oraz ciepłolubne zespoły gradowe i zaroślowe. Flora chroniona obszaru liczy 35 gatunków w tym 25 podlegających ochronie całkowitej i 10 częściowej. Osobliwością przyrody nieożywionej składają się liczne wychodnie i odsłonięcia skalne odpornych piaskowców. Obszar wyróżnia się również nagromadzeniem zabytków kultury materialnej (zamki kościoły)., Data ustanowienia: 1996-01-01, Powierzchnia: 29984.0 ha.

Według danych Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (CRFOP) z dnia 30.06.2017 na obszarze wsi Niedźwiedza znajduje się kilka form ochrony przyrody między innymi Tarnalówka - Pomnik przyrody, Data ustanowienia: 1971-10-27, Opis granicy: obręb 0009 Niedźwiedza

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

3.2. Dziedzictwo kulturowe.

Jan Dudek zasłużony dla sołectwa Niedźwiedza. Jan Dudek urodził się 18.10.1909 roku w Niedźwiedzy. Jako małe dziecko uwielbiał „dłubać” w drewnie, dzięki czemu ukształtowały się jego późniejsze losy. Niedźwiedza leży 8 km od kościoła w Porąbce Uszewskiej. Złe warunki pogodowe, szczególnie zimą, były kiedyś ogromnym utrudnieniem dla parafian, którzy musieli przemierzać do kościoła piechotą wiele kilometrów. Skłoniło to Jana Dudek do budowy nowego kościoła właśnie w Niedźwiedzy. Jan Dudek miał wielkie zasługi w tworzeniu nowej świątyni. Osobiście podjął się opracowania planów budowli oraz starał się o wszystkie potrzebne dokumenty. Kiedy już udało się pokonać wszelkie trudności, budowa ruszyła – w 1947 roku. Przez cały czas Jan nadzorował postępy prac, dbając przy tym o każdy, nawet najmniejszy szczegół. Postanowił również wykonać do nowego kościoła trzy ołtarze, ambonę w stylu neogotyckim, konfesjonały oraz ławy. Zaznaczyć trzeba, że Jan Dudek był człowiekiem ubogim, a mimo to nie wziął za swoje prace ani grosza! Ludzie zaczęli go przez to określać mianem dziwaka. Jednak rzeźbiarz najmniej przejmował się opinią innych ludzi, robił nadal to co kochał, czyli pracował nad drewnem. W swoim życiu wykonał wiele prac m.in. figury świętych, krzyże, rzeźby, skrzypce, naprawiał harmonie. Gdy nastąpiła taka potrzeba naprawiał buty, stawiał piece kuchenne, a nawet wykonywał prace murarskie. W tym miejscu należało by zapytać, czego Jan Dudek nie potrafił zrobić? Bo chyba nie było takiej rzeczy. Przed wojną Jan Dudek odnawiał Krakowskie zabytki wraz ze złotnikiem Badomskim. Przywracał także dawne piękno Oliwy z Władysławem Osyba. Wśród bardziej znacznych prac możemy wymienić wykonanie w 1943 r. w Filipowicach lewego bocznego ołtarza w stylu neogotyckim, w 1950 r. w Jadownikach ołtarza bocznego. Pewnie mało kto słyszał, że Jan Dudek brał udział w wykonaniu figury św. Barbary, która zdobiła szczyt gmachu Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Figura ta nie przetrwała jednak II wojny światowej. W styczniu 1940 r. wojsko niemieckie, przy pomocy stalowych lin, zrzuciło figurę na bruk. Jan Dudek aż do śmierci, która nastąpiła 30 sierpnia 1976 r., oddawał się swojej największej pasji, pisaniu wierszy oraz zbieraniu starych mebli, narzędzi wiejskich, strojów, zegarów i wielu innych drewnianych zabytków. Swoje zbiory planował umieścić w izbie pamiątek. Dzisiaj jego zbiory możemy odnaleźć w domu strażaka. Jak

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

bardzo brakuje nam dzisiaj ludzi takich jak on, wszechstronnie uzdolnionych i potrafiących zrobić coś bezinteresownie na rzecz innych.

Fot. nr 5 Jan Dudek

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Najważniejszym obiektem dziedzictwa kulturowego w Niedźwiedzy jest Kościół Parafialny zaprojektowany oraz budowany pod nadzorem Jana Dudka w latach 1947-1950, miejscowego rzeźbiarza i artystę ludowego, oraz budynek szkoły podstawowej również jego projektu, a także kapliczki przydrożne których Niedźwiedza posiada kilka w swoim dorobku. 90 % z nich na przestrzeni ostatnich kilku lat przeszło gruntowną renowację ze środków gminnych oraz prywatnych .

Fot. nr 6 Krzyż, 1879 rok

Plan Odnowy Miejscowości Niedzwiedza

Fo.t nr 7 Kapliczka z figurą Matki Bożej,

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Fot. nr 8 Kapliczka szafkowa z figurą Chrystusa Frasobliwego,

Plan Odnowy Miejscowości Niedzwiedza

Fot. nr 9 Krucyfiks, 1911,

Plan Odnowy Miejscowości Niedzwiedza

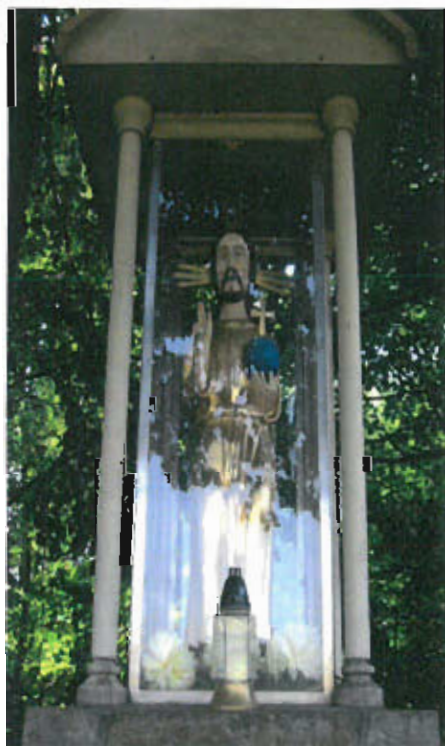
Fot. nr 10 Figura Matki Bożej Królowej Różańca Św. z Dzieciątkiem, 1911 roku

Plan Odnowy Miejscowości Niedzwiedza

Fot. nr 11-12 Figura Chrystusa Króla, początek XX wieku,

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Fot. nr 13 Krzyż ustawiony na cześć poległym w wojnie w latach 1914-1918, 1980

Plan Odnowy Miejscowości Niedzwiedza

Fot. nr 14 Figura Jezusa Zmartwychwstałego,

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Fot. nr 15 Figura Matki Bożej, 1997, ustawiona na placu plebanii w Niedźwiedzy

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Fot. nr 16 Figura Matki Bożej Królowej Różańca Św., 1918,

Plan Odnowy Miejscowości Niedzwiedza

Fot nr 17 Figura Matki Bożej zbudowana 30.05.1993 roku ,

Fot. nr 18 Kapliczka szafkowa z figurą Jezusa Frasobliwego, 2 połowa XX wieku

Plan Odnowy Miejscowości Niedzwiedza

Fot. nr 19 Figura Matki Bożej z Dzieciątkiem, 1890,

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

3.3. Obiekty i tereny, infrastruktura społeczna.

Miejscowość, jako rozciągnięta liniowo wzdłuż drogi powiatowej Dębno-Melsztyn, oraz kilku dróg gminnych nie wykształciła centrum w postaci wyodrębnionego rynku. Rolę centrum pełni jednak m.in. najbliższe otoczenie Publicznej Szkoły Podstawowej, oraz budynek remizy. Mieszkańcy sołectwa bardzo dbają o utrzymanie tej okolicy – zarówno o czystość jak i estetykę tego miejsca. Niedźwiedza jest doskonałym miejscem wypoczynku. Świeże powietrze, łąki i lasy, łagodne stoki wzgórz, stanowią znakomite miejsce do spacerów, wypraw pieszych i rowerowych. Szlak spacerowy biegnie naturalnymi ścieżkami pomiędzy polami i lasami. Bogactwo zieleni sprzyja odpoczynkowi i sprawia, że Niedźwiedza chętnie odwiedzana jest przez turystów, ale także mieszkańców okolicznych miejscowości.

Kultura i sport

Dębińskie Centrum Kultury organizuje i koordynuje wszystkie działania kulturalne w Gminie Dębno. Podstawowymi zadaniami instytucji jest: opieka nad amatorskim ruchem artystycznym, kultywowanie tradycji kulturowych regionu, edukacja kulturalna dzieci i młodzieży, promocja przez kulturę oraz rozwój czytelnictwa. Dębińskie Centrum Kultury z siedzibą w Jastwi dysponuje kilkusobową kadrą profesjonalnych pracowników specjalizujących się w zachowaniu i promocji dziedzictwa kulturowego. Są to: choreografowie, muzycy profesjonalni oraz ludowi, dyrygent i informatyk. Podstawowymi zadaniami instytucji jest: opieka nad amatorskim ruchem artystycznym, kultywowanie tradycji kulturowych regionu, edukacja kulturalna dzieci i młodzieży, promocja przez kulturę oraz rozwój czytelnictwa. DCK organizuje i koordynuje wszystkie działania kulturalne w Gminie Dębno. DCK prowadzi:

ognisko muzyczne (nauka gry na instrumentach)

świetlicę internetową (1 1 stanowisk komputerowych)

świetlice internetowe w bibliotekach w 5 miejscowościach gminy Dębno

usługi poligraficzne (ksero, projektowanie komputerowe)

kursy tańca towarzyskiego

zajęcia plastyczne dla dzieci

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

zajęcia taneczne dla dzieci (taniec estradowy, taniec nowoczesny)

zajęcia teatralne

zajęcia wokalne

nauka języka angielskiego dla dzieci i dorosłych

plastyka z elementami ceramiki

Zajęcia szachowe

Pod patronatem DCK działają:

Kapela Ludowa Zaliczana do najlepszych w Małopolsce. Od wielu lat muzycy tej kapeli są laureatami wojewódzkich, ogólnopolskich i zagranicznych festiwali. Niejednokrotnie zdobywała pierwsze miejsca w konkursach i przeglądach krajowych m.in. w „Wojewódzkim Przeglądzie o Pawie Pióro i Gliniany Dzban” i podczas „Krakowskiego Wianka” w Szczurowej. Jest laureatem pierwszego miejsca Przeglądu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu nad Wisłą w 2002 r. Jednym z największych sukcesów jest I miejsce Ryszarda Sachy, które wywalczył na Światowym Festiwalu Klarncistów we Francji. Kapela nie tylko uświetnia każdy występ zespołu „Łoniowiaczy” czy „Mali Łysogórzanie” ale również daje koncerty.

Skład: Józef Brzeziński – trąbka, Tomasz Cudejko – skrzypce, Tomasz Pabian – skrzypce, Ryszard Sacha – klarnet, Henryk Wróbel – kontrabas, harmonia

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Zespół Śpiewaczy „Niedźwiedzoki”

Zespół „Niedźwiedzoki” działa od 1989 roku uświetniając niemal każdą uroczystość w regionie. Pieśni, które wykonuje są wspomnieniem historii naszego narodu, obyczajów, to one przeciwdziałają „obumieraniu patriotyzmu”. Zespół zasługuje na słowa uznania za zaangażowanie i pasję z jaką kultywują wszelkiego rodzaju motywy kultury ludowej. Dużą część repertuaru stanowią dawne piosenki ludowe oraz pieśni historyczne. Odtworzone z niezwykłą precyzją i kunsztem teksty, melodie oraz niezwykle piękne, autentyczne wykonania tychże utworów zachwycają nie tylko słuchaczy, ale i znawców. „Niedźwiedzoki” bardzo często biorą udział w różnych przedsięwzięciach organizowanych przez m.in. Dębińskie Centrum Kultury, szkoły, parafie, straż oraz sami organizują i realizują własne pomysły różnych imprez oraz spotkań kulturalnych. Zespół ten pozostawia trwały wkład w dziedzictwo kulturowe regionu, promując go tak w kraju, jak za granicą.

Fot. nr 20 Członkowie zespołu „Niedźwiedzoki”

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Edukacja

Na terenie wsi funkcjonuje Publiczna Szkoła Podstawowa w Niedźwiedzy.

Fot. nr 21 Publiczna Szkoła Podstawowa w Niedźwiedzy

Historia Szkoły Podstawowej w Niedźwiedzy.

Powstanie szkoły datuje się na 17 maja 1898 roku kiedy to Orzeczeniem Wiejskiej Rady Szkolnej Krajowej ustalono przeprowadzenie rozprawy konkurującej w sprawie budowy. W Niedźwiedzy ma być wystawiony budynek dla tutejszej szkoły ludowej, murowany parterowy z jedną salą naukową i mieszkaniem dla nauczyciela składające się z dwóch pokoi i kuchni. W roku 1903 odbyło się poświęcenie budynku szkolnego. Przekazana mieszkańcom szkoła w tym czasie była budynkiem nowoczesnym o wymiarach 10 x 10 wysoka podmurówka z obrabianego kamienia, ściany z cegły palonej, część mieszkalna podpiwniczona.

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Fot. nr 22 „Sara Szkoła” w Niedźwiedzy

Rok 1915 rozpoczęcie zajęć od 1 września. Maria Stasicówna, tymczasowo ucząca od 1913 roku przenosi się do Łoniowej.

Szkoła przed I wojną światową i podczas niej . 1897-1918. W 1897 roku Pani Eleonora Wojnarska objęła posadę nauczycielki w naszej miejscowości . Wcześniej nauczała w szkole w Okocimiu. Początkowo nauczano jedną klasę w wynajętych domach. Nauczanie nieprzerwalnie trwało do 1914 roku , kiedy to wybuchła I wojna światowa moskale skradli nasze kroniki i prawdopodobnie zniszczyli. Jednak jedna z nauczycielek postanowiła napisać , przynajmniej częściowo co znajdowało się w kronikach przedwojennych . Fragment kroniki z listopada 1914 roku : Dnia 1 września 1915 roku rozpoczęła się nauka szkolna . Maria Kulak z Borzęcina była nową nauczycielką w naszej szkole . Wynajęła ona drugą salę szkolną u gospodarza Jana Kuny . W naszych kronikach szkolnych jest opisany koniec I wojny światowej. Wspomniana jest Rada Regencyjna i Ignacy Paderewski .Okres dwudziestolecia międzywojennego 1918-1939 roku. Podczas 20- lecia międzywojennego nauczanie w naszej szkole prowadzili: Katecheci –Ks. Władysław Budzik, Ks. Józef Jankowski, Ks. Władysław Lalik, Ks. Dominik Litwiński, Ks. Franciszek Wójcik, Ks. Jan Dulian, Ks. Jan Palka. Nauczyciele-Eleonora Wojnarska, Maria Kulak. W 1932 roku Eleonora Wojnarska odeszła na emeryturę po 36 latach pracy w naszej szkole.

Okres II wojny światowej lata 1939-1945

Wpis z kroniki szkolnej „ Jesienią tego roku , wybuchła wojna polsko- niemiecka. Krótko trwały operacje wojenne na ziemiach polskich . Wojska niemieckie zajęły Polskę po San i Bug – na drugą połowę zawładnęły władze bolszewickie.

W 1939/40 roku do naszej szkoły uczęszczało 117 uczniów .

W 1940/41 rok – 112 dzieci

W 1941/42 rok- 123 dzieci

W 1942/43 rok- 119 dzieci

W 1943/44 rok – 133 dzieci

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

W 1944/ 45 rok – 143 dzieci

Podczas okupacji radzieckiej w szkołach nauczano j. rosyjskiego . Była zabroniona religia , dlatego w naszej miejscowości katechezy odbywały się w kościele .Szkolnictwo w miejscowości Niedźwiedza trwa już ponad 120 lat. Nasza szkoła wykształciła wielu wspaniałych ludzi w duchu patriotyzmu i miłości do Boga .

Fot. nr 23 Ściana korytarza szkolnego ozdobiona dyplomami

Aktualnie jest to szkoła ośmo- klasowa z nowoczesnymi salami lekcyjnymi, pracownią komputerową, salą zabaw i boiskiem sportowym.

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Fot. nr 24 boisko sportowe

Fot. nr 25 Kościół Parafialny w Niedźwiedzy

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

3.4. Infrastruktura techniczna.

Infrastruktura drogowa

Przez Wieś Niedźwiedza nie przechodzi żadna droga publiczna zaliczana do kategorii wojewódzkiej lub wyższej. Przez Wieś Niedźwiedza nie przechodzi żadna linia kolejowa wykorzystywana do ruchu pasażerskiego lub towarowego. Przez miejscowość przebiega droga Powiatowa łącząca Dębno z Zakliczynem, oraz kilka dróg gminnych.

1. Infrastruktura sieciowa w latach 2015-2020

Tab. nr 1

	2015	2016	2017	2018	2019
Odsetek (lub liczba) mieszkańców posiadających dostęp do sieci wodociągowej	28,8% 3018 53	29,2% 3053 45	29,6% 3112 59	30,3% 3184 72	31,0% 3269 88
Odsetek (lub liczba) mieszkańców posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej	17,9% 1879	19,9% 2084	20,3% 2131	20,7 2180	21,8% 2303
Długość sieci wodociągowej ogółem	100,24	101,2	106,2	107,03	108,78
Długość sieci kanalizacyjnej ogółem	124,3	126,6	127,1	134,2	134,68

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

2. Infrastruktura sieciowa z podziałem na miejscowości

Tab. nr 2

	Liczba budynków mieszkalnych posiadających dostęp (stan na koniec 2019 r.)		Liczba budynków mieszkalnych ogółem (stan na koniec 2019 r.)
	do sieci wodociągowej	do sieci kanalizacyjnej	
Biadoliny Szlacheckie	206	229	231
Dębno	431	479	438
Doły	138	153	186
Jastew	126	140	127
Jaworsko	143	159	191
Łoniowa	179	198	240
Łysa Góra	302	335	344
Maszkienice	363	403	384
Niedźwiedza	78	78	141
Perła	113	113	118
Porąbka Uszewska	274	306	342
Sufczyn	469	521	505
Woła Dębińska	447	497	442

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Sieć gazowa

Na terenie miejscowości znajduje się średnioprężna sieć gazowa główna i rozdzielcza doprowadzająca gaz do indywidualnych odbiorców.

Sieć elektroenergetyczna

Zasilanie obiektów w energię elektryczną realizowane jest za pośrednictwem: energetycznych napowietrznych linii średniego napięcia 30 kV i 15 kV, stacji transformatorowych 30/0,4 kV i 15/0,4kV, linii napowietrznych i kablowych niskiego napięcia 380/220 V oraz przyłączy napowietrznych i kablowych. Główny układ sieci rozdzielczych średniego napięcia pracuje w oparciu o podstawowe źródła zasilania, leżące poza terenem Gminy Dębno.

Kanalizacja i wodociąg

Sieć wodociągowa zasilana jest z magistrali wodnej, woda pobierana jest z ujęcia wody na rzece Dunajec w miejscowości Czchów (powiat brzesko). Ponadto funkcjonują także nieliczne ujęcia przydomowe – studnie. W Niedźwiedzy ok. 90% gospodarstw jest podpięta do sieci wodociągowej, pozostała część korzysta ze źródłanych ujęć wody.

Na terenie Gminy sieć kanalizacyjna ma długość 118 km (48% całej sieci kanalizacyjnej w powiecie), posiadająca 3269 połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych. W przeciwieństwie do wodociągu, Niedźwiedza nie jest objęta infrastrukturą sieci sanitarnej, istnieją braki w tej infrastrukturze.

Na terenie gminy eksploatowane są dwie oczyszczalnie ścieków socjalno-bytowych. Wszystkie stanowiące własność komunalną, a używane są przez Zakład Usług Komunalnych Gminy Dębno.

Gospodarka odpadami

W ostatnich latach udało się w miejscowości zlikwidować dzikie wysypiska śmieci, a wzdłuż dróg umieszczono kosze na śmieci oraz ustawiono pojemniki do segregacji. Odpady komunalne są odbierane poprzez jedno Przedsiębiorstwo zewnętrzne, które zostało wyłonione w drodze przetargu na odbiór odpadów komunalnych od mieszkańców Gminy Dębno.

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Nieruchomości

Na styczeń 2020 roku w sołectwo Niedźwiedza dysponowała 4 mieszkaniami gminnymi, które w pełni są wykorzystane przez Gminę Dębno. Mieszkania znajdują się w Szkole Podstawowej. W 2016 roku 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Mieszkań w szkole jest trzy, z których każde składa się z dwóch pokoi i pomieszczeń socjalnych. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2017 roku we wsi Niedźwiedza to 216,00 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa małopolskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

3.5. Gospodarka i rolnictwo.

W lipcu 2020 roku w miejscowości Niedźwiedza zarejestrowanych było 44 podmiotów gospodarczych, które w całości stanowią podmioty sektora prywatnego.

„Mrożko” Ludmiła Tekiela, Usługi Remontowo - Budowlane Albert Mikosz, Usługi Remontowo – Budowlane Andrzej Dudek, Przedsiębiorca Anna Sacha, Bat – Bud Katarzyna Batko, EL.Bau connect Marcin Dubiel, „Niedźwiadek” Eugeniusz Niemiec, Firma usługowa Łukasz Łasko, RAT –MED. Grzegorz Baca, ILECTRA CONSTRUCTION J.D JAN DUDEK Jan Dudek, Usługi Budowlane Jakub Mikosz, „JAKUBEK” Jakub Musiał, Zakład Usługowo-Handlowa Jan Pachota, Agent Ubezpieczeniowy Janusz Cieślik, AUTOMAX MOBILNY SERWIS SAMOCHODOWY Janusz Turski, Usługi Budowlane „WIER – GIPS” Jarosław Kopytko, Zakład Fryzjerski „Joanna”, Joanna Rzepa, K – MEG Magdalena Bator, Usługi Brukarskie Kajetan Mikosz, MIKKAMBRUK Kamil Mikosz, ART. – MEDIA Konrad Dudek, „I€ SAM” Łukasz Malinowski, Przedsiębiorstwo Usługowe Małgorzata Dudek, „Dobre Ranko” Marcin Sacha, Zakład Remontowo – Budowlany „DUDEK” Marek Dudek, Blacharstwo – Dekarstwo Budowlane Marek Krakowski, CONVOLT ELECTRIC Usługi Elektryczne Marek Łośko, DAF CENTRUM NAPRAWA SAMOCHODÓW Mariusz Pabian, Massh Krzysztof Bator, MDM Katarzyna Dudek-Mól, Transport

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Towarowy i Spedycja Mieczysław Pabian, Niedźwiadek Travel Magdalena Niemiec, Paweł Mikosz Przedsiębiorca, LIDER-WENT Paweł Morys, Przedsiębiorca Paweł Morys, Przedsiębiorca Piotr Michór, Firma Transportowo- Handlowa „RAFMAL” Rafał Malinowski, FACH-RAF-TYNK Rafał Morys, RENI Renata Niemiec, Zakład Usługowy „MSC” Stanisław Musiał, Firma Dudek Usługi Remontowo-Budowlane i Kominki Sylwester Dudek, TRENDY Dariusz Kukła, Usługi Remontowo-Budowlane Kazimierz Mastalerz, DEKOR-PUTZ Wojciech Dudek, Przedsiębiorca Wojciech Morys.

Firmy budowlane, handlowe, usługowe i jedna transportowa, to małe, rodzinne firmy, stanowiące często jedyne źródło utrzymania dla gospodarstw domowych. Na terenie całej Gminy Dębno w roku 2020 zarejestrowanych było 618 podmiotów gospodarczych. W strukturze własnościowej podmiotów gospodarczych dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą: ok. 90% ogółu podmiotów. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w Gminie Dębno wyniósł w 2019 r. niewiele ponad 43

Rolnictwo

Niedźwiedza jest miejscowością o charakterze typowo rolniczym - działalność rolnicza jest dominującym zajęciem ludności, ponad 80% mieszkańców związanych jest z rolniczym gospodarstwem domowym. Występuje tu duża różnorodność gleb. Najstarszymi utworami geologicznymi są utwory kredowe: wykształcone łupki i piaskowce. Spotkać też można utwory czwartorzędowe, reprezentowane przez piaski i żwiry wodnolodowcowe, zaliczane do mezoplejstocenu oraz piaski i żwiry rzeczne, lessy i lessy piaszczyste, mady i mulki, piaski i żwiry rzeczne zalegają w korycie potoku „bez nazwy”. Większość gleb to gleby klas średnich (mady) IVa i IVb oraz V, stanowiące tzw. kompleks zbożowo - pastewny. Bonitacja klas użytków zielonych to gleby klasy IV. Średni wskaźnik klasy dla gruntów ornych wynosi 3,80, dla łąk 3,83, a dla pastwisk 4,01. Produkcja rolnicza rozwija się w wielu kierunkach. Głównie są uprawy zbóż i rzepaku oraz ziemniaków, rozwinięte są: ogrodnictwo i sadownictwo. W produkcji zwierzęcej prowadzony jest głównie chów bydła, trzody chlewnej i drobiu. Gospodarstwa są silnie rozdrobnione, przeważnie rodzinne.

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Fot . nr 26 Niedźwiedza z lotu ptaka

Bezrobocie

Bezrobotni z rejonu Niedźwiedza terenu Gminy Dębno rejestrowani są w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brzesku. Instytucja ta zajmuje się wspieraniem osób bezrobotnych na rynku pracy, w tym poprzez wdrażane programy mające zapobiegać bezrobociu, czy też pośrednictwo pracy.

Stopa bezrobocia w grudniu 2019 roku wyniosła w powiecie brzeskim 5,3% przy 4,9% w Małopolsce i 6,1% w całym kraju.

Dobra kondycja gospodarki w ostatnich latach przyczyniła się do znaczącego spadku bezrobocia na terenie Gminy Dębno. Z terenu gminy zarejestrowanych było łącznie 514 bezrobotnych, z czego **aż 67,5% stanowiły kobiety. 35,6% bezrobotnych stanowili ludzie młodzi**, do 25 r. życia, w tym absolwenci. Znaczącą liczbę w strukturze bezrobotnych, bo aż 42,4% stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Tendencje te nie są korzystne, choć niestety odzwierciedlają trendy na poziomie całego kraju. Na koniec 2019 roku w gminie Dębno zarejestrowanych było 464 osoby bezrobotne, w tym 238 kobiet. To nieznaczny spadek w porównaniu do 2018 roku. Tak niski poziom bezrobocia utrzymuje się też w całej Polsce. Liczba osób bezrobotnych w gminie spadła nieznacznie w porównaniu do 2018 roku tylko o 38 osób i wyniosła na koniec 2019 roku 464 osoby. Nieco więcej zmniejszyła się liczba bezrobotnych kobiet, których na koniec minionego roku było 238

Plan Odnowy Miejscowości Niedzwiedza

(293 w 2018 r.). Największe bezrobocie dotyczy młodych ludzi w wieku do 35 roku życia – 171 osób, w tym 47 osób to młodzież do 24 roku życia, z czego 27 to kobiety. Wśród osób starszych 47 stanowili seniorzy 60 i więcej lat, a 60 w przedziale wiekowym 55-59 lat. W dalszym ciągu największą grupę bezrobotnych – 182 – stanowią osoby z gimnazjalnym/podstawowym i niższym wykształceniem oraz 129 osoby z zasadniczym zawodowym. Wyższym wykształceniem legitymowało się tylko 31 osób, policealnym i średnim zawodowym 81 osób, a średnim ogólnokształcącym 41. 85 osób bezrobotnych nie posiadało stażu pracy. 232 osoby to osoby długotrwale bezrobotni, w tym 41 to osoby do 30 roku życia. Wśród bezrobotnych 44 to osoby niepełnosprawne (podobnie jak w roku 2018), w tym 14 kobiet. 136 osób posiadało co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia pod opieką, w tym 123 kobiet.

Liczba osób bezrobotnych w gminie spadła nieznacznie w porównaniu do 2018 roku tylko o 38 osób i wyniosła na koniec 2019 roku 464 osoby. Nieco więcej zmniejszyła się liczba bezrobotnych kobiet, których na koniec minionego roku było 238 (293 w 2018 r.).

Rysunek nr 3 Struktura bezrobocia na terenie kraju, powiatu, województwa wg danych na rok 2020

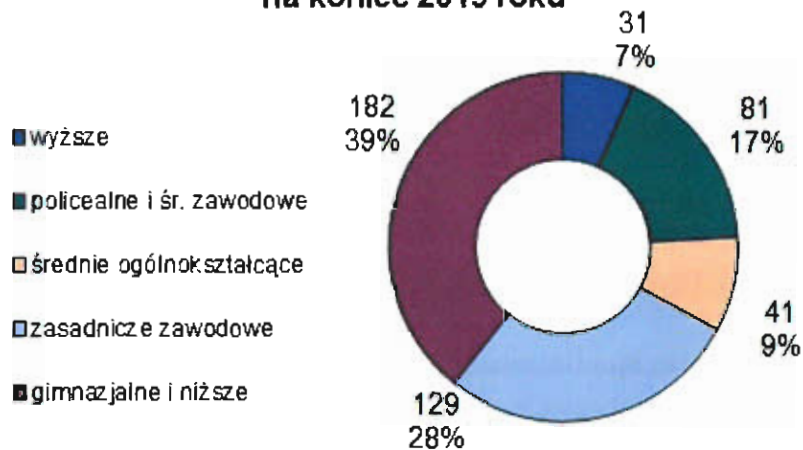
Miesiąc	Rok 2020		
	Powiat brzeski	Województwo małopolskie	Kraj
Styczeń	5,0	4,3	5,5
Luty	5,1	4,4	5,5
Marzec	5,1	4,3	5,4
Kwiecień	5,4	4,8	5,8
Maj	5,6	5,1	6,0
Czerwiec	5,6	5,2	6,1

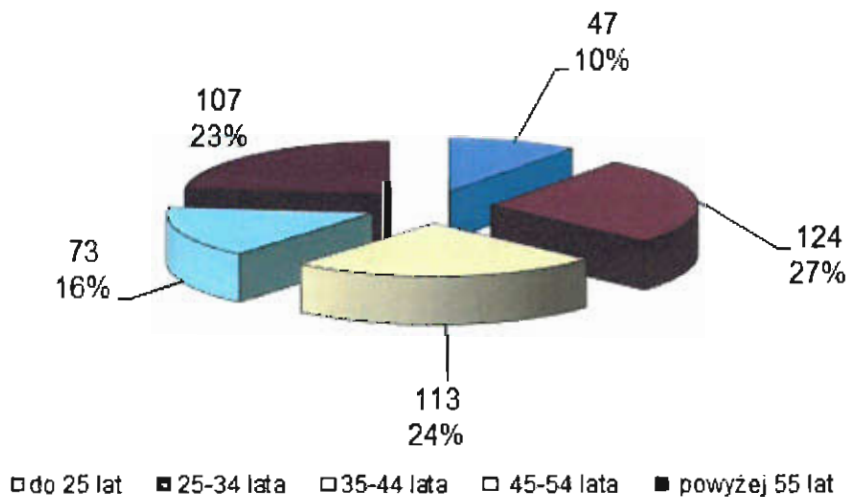
Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Rysunek nr 4 i 5 Struktura bezrobocia w Gminie Dębno wg danych za grudzień 2019 r.

Struktura wykształcenia osób bezrobotnych na koniec 2019 roku

Struktura wiekowa osób bezrobotnych na koniec 2019 roku

Źródło: na podstawie danych PUP Brzesko.

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Pozytywnym zjawiskiem jest fakt, iż w grudniu 2019 r. wyrejestrowano więcej osób bezrobotnych, niż zarejestrowano nowych.

3.6. Kapitał społeczny i ludzki.

W rejonie Niedźwiedzy tradycje zrzeszania się mieszkańców są bardzo silne.

Na terenie sołectwa działa Ochotnicza Straż Pożarna.

Fot. nr 27 Ochotnicy z OSP w Niedźwiedzy

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Od 2018 roku do akcji ochotnicy wyjeżdżają bojowym Starem, oprócz niego na wyposażeniu są: motopompy PO-3 i PO-5, węże oraz koce przeciwpożarowe. Druhowie nie ograniczają się tylko do działalności ratowniczo- gaśniczej. Corocznie dwie drużyny z Niedźwiedzy biorą udział w gminnych zawodach sportowo-pożarniczych, uczestniczą też w rozgrywkach halowej piłki nożnej o puchar wójta gminy Dębno, organizują festyn majowy, przygotowują dożynki, biorą udział w uroczystościach parafialnych: Bożym Ciele, odpuście, pełnią Wartę przy Grobie Pańskim. W 2019 roku jednostka w Niedźwiedzy wzbogaciła się o pojazd terenowy typu Quad. W 2019 roku jednostka z Niedźwiedzy brała udział w około 20 akcjach strażackich. Do 1 sierpnia 2020 roku wzywani strażacy byli już do 6 akcji. Obecnie aktywnych członków OSP Niedźwiedza jest około 40 druhow .

Fot. nr 28 Młodzi druhowie i druhnny OSP

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

4. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

Tabela nr 3 Analiza SWOT dla sołectwa Niedźwiedza .

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Lokalizacja w niedalekiej odległości od międzynarodowej trasy E4	Brak sali konferencyjno – szkoleniowej
Walory przyrodnicze i środowiskowe	Słaba promocja walorów miejscowości
-	Częste osuwanie się gruntów w terenach podmokłych i duże koszty usuwania skutków osuwisk
-	Niekorzystne tendencje demograficzne: starzenie się społeczeństwa i ujemny przyrost naturalny
OSP kultywująca tradycje lokalne	Niekorzystna struktura bezrobocia: kobiety, ludzie młodzi i osoby długotrwale bezrobotne
-	Brak gospodarstw agroturystycznych
Piękne krajobrazy i liczne punkty widokowe	Brak zróżnicowanej oferty zagospodarowania czasu wolnego
Liczne istniejące szlaki turystyczne piesze	Brak rozbudowanej bazy turystyczno – rekreacyjnej
Dbłość mieszkańców o estetykę i czystość wsi	siłowni na wolnym powietrzu
-	Brak otwartego akwenu wodnego
Publiczna Szkoła Podstawowa	Brak przedszkola i gimnazjum
-	Brak własnego ośrodka zdrowia
-	Brak banku
-	Słabo rozwinięta przedsiębiorczość
Kapitał ludzki	-
SZANSE	ZAGROŻENIA
Wykorzystanie potencjału przyrodniczego do zwiększenia turystyki w miejscowości, w tym zwłaszcza agroturystyki i form opartych o ekologiczne rolnictwo	Nie podjęcie działań marketingowych służących wypromowaniu miejscowości
Uczynienie z turystyki ważnego źródła dochodów mieszkańców	Utrzymujące się braki w podstawowej infrastrukturze i zanieczyszczanie środowiska naturalnego

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Wykorzystanie ruchu turystycznego do rozwoju nowych form turystyki, w tym weekendowej oraz wakacyjnej	Utrzymujący się brak oferty agroturystycznej
Wzbogacenie oferty turystycznej	Ucieczka młodych z terenu miejscowości, przy braku atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego i braku możliwości zatrudnienia
Poprawa stanu infrastruktury kanalizacyjnej, wodociągowej i ciągów pieszych	-
Wykorzystanie funduszy unijnych dla realizacji inwestycji na terenie miejscowości	Trudności w pozyskiwaniu środków zewnętrznych

5. Opis planowanych zadań inwestycyjnych

i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną.

5.1. Priorytety rozwoju miejscowości Niedźwiedza .

Na potrzeby opracowania Planu Odnowy Miejscowości na lata 2020 – 2027 społeczność Niedźwiedzy sformułowała najważniejsze cele strategiczne jej rozwoju w kolejnych latach.

Cele te zachowują nadal aktualność, są spójne ze Strategią Rozwoju Gminy Dębno na lata 2021 – 2030 oraz wytyczają kierunki **konkretnych działań**, jakie mają być realizowane w Niedźwiedzy w kolejnych latach.

- 1. Termomodernizacja i przebudowa Remizy .**
- 2. Poprawa warunków życia mieszkańców.**
- 3. Usprawnienie dojazdu do gospodarstw i pól oraz połączeń pomiędzy obiektami atrakcyjnymi dla turystów.**
- 4. Zagospodarowanie wolnego czasu dla dzieci i młodzieży.**
- 5. Stworzenie warunków do aktywnego wypoczynku.**
- 6. Podniesienie atrakcyjności wsi dla celów turystyki.**
- 7. Rozbudowa obiektu strzelnicy sportowej służąca do celów rozwoju turystyki sołectwa**
- 8. Oświetlenie poboczy dróg gminnych**
- 9. Remont dróg Gminnych**
- 10. Regulacja koryta rzeki Niedźwiedź oraz remont drogi gminnej numer działki 106 w miejscowości Niedźwiedza .**
- 11. Kapsuła – defibrylator montaż na zewnątrz OSP**
- 12. Termo-modernizacja szkoły im. Jana Dudeka**

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Cele te zgodne są z Misją Gminy Dębno, jaką jest:

Gmina Dębno – gminą bogatą, wykorzystującą swój potencjał turystyczny i położenie na szlaku łączącym Europę, stawiającą na rozwój gospodarczy, tworzącą warunki do realizacji aspiracji i ambicji swoich mieszkańców.

Zarówno misja Gminy Dębno, jak i cele strategiczne miejscowości Niedźwiedza wskazują na rolę turystyki w dalszym jej rozwoju. Dlatego działania miejscowości powinny skupić się na podniesieniu walorów turystycznych, zachowaniu cennych zasobów przyrodniczych.

Tak sformułowany katalog przyczyni się do kompleksowej odnowy miejscowości i nadania jej cech atrakcyjnych zarówno dla mieszkańców, jak i odwiedzających ją gości.

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Tabela nr 4 Zadania w sołectwie Niedźwiedza 2020-2027

Lp.	Nazwa zadania	Cel zadania	Przeznaczenie	Harmonogram realizacji zadania	Kwota zadania	Źródła finansowania
1.	Budowanie więzi społecznych oraz wspieranie aktywności kulturalnej poprzez rozwiązanie problemu lokalizacji amfiteatru, który obecnie znajduje się centrum Wsi Niedźwiedza	Nowa oferta zagospodarowania terenu gminnego w centrum wsi	Podniesienie atrakcyjności spędzania wolnego czasu dla mieszkańców oraz turystów.	2020-2027		Gmina Dębno PROW 2021-2030 Inne środki
2.	Termomodernizacja budynku remizy OSP	Podniesienie poziomu istniejącej infrastruktury publicznej		2020-2027		Gmina Dębno, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, Inne środki, Urząd Marszałkowski
3.	Naprawa dróg gminnych w Niedźwiedzy	Poprawa jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców	Zapewnienie bezpieczeństwa pieszym: mieszkańcom i turystom, a zwłaszcza dzieciom, oraz poprawa estetyki wsi	2020-2027		Gmina Dębno, Fundusz Sołecki, Inne środki
4.	Modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej Powiatowa budowa chodnika od cmentarza do początku miejscowości Gwoździec	Poprawa jakości życia mieszkańców, bezpieczeństwo	Poprawa stanu bezpieczeństwa, poprawa estetyki miejscowości	2020-2027		Gmina Dębno Inne źródła
5.	Wytyczenie, oznakowanie i wypromowanie „Szłaku pieszego” Niedźwiedza – Łysa Góra	Zachowanie dziedzictwa kulturowego miejscowości	Poprawa informacji na temat posiadanego dziedzictwa, promocja turystyczna miejscowości	2020-2027		Budżet Gminy Dębno, kapitał prywatny, Inne środki
6.	Wspieranie rozwoju zespołu folklorystycznego „NIEDŹWIEDZOKI”	Zachowanie dziedzictwa kulturowego miejscowości	Promocja miejscowości i podtrzymanie tożsamości społecznej w oparciu o ludowe dziedzictwo kulturowe	2020-2027		Budżet Gminy Dębno, kapitał prywatny, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

Lp.	Nazwa zadania	Cel zadania	Przeznaczenie	Harmonogram realizacji zadania	Kwota zadania	Źródła finansowania
7.	Budowa ciągów pieszych	Poprawa jakości życia mieszkańców, podniesienie poziomu bezpieczeństwa	Zapewnienie bezpieczeństwa pieszym: mieszkańcom i turystom, poprawa estetyki wsi	2020-2027		Budżet Gminy Dębno Inne środki
8.	Rozwój oferty zagospodarowania czasu wolnego odwiedzających gospodarstwa agroturystyczne	Rozwój agroturystyki, jako źródła dochodu mieszkańców	Wsparcie dla specjalizacji gospodarstw, różnicowanie ich oferty turystycznej	2020-2027		Kapitał prywatny, Inne środki

6. Powiązanie Planu Odnowy Miejscowości z lokalnymi dokumentami strategicznymi.

Cele i zapisy dokumentu są w pełni zgodne z zapisami **Strategii Rozwoju Gminy Dębno na lata 2020 – 2027**, w tym zwłaszcza z następującymi celami strategicznymi:

Obszar priorytetowy II: Turystyka, rekreacja, sport i dziedzictwo kulturowe

Cel strategiczny I:

Kreowanie specyficznej turystycznej marki gminy Dębno

Obszar priorytetowy III: Sfera społeczna i jakość usług publicznych

Cel strategiczny II:

Tworzenie warunków dla wzrostu zadowolenia mieszkańców

Cel strategiczny IV:

Tworzenie warunków dla poprawy zdrowia publicznego na terenie gminy Dębno

Dokument spójny jest ponadto z zapisami **Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dębno na lata 2020 – 2023**.

7. Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości.

Plan Odnowy Miejscowości zostanie zatwierdzony uchwałą zebrania wiejskiego. Wdrożenie Planu rozpocznie się po podjęciu przez Radę Gminy Dębno **uchwały** w sprawie jego zatwierdzenia. Odpowiedzialnym za wykonanie uchwały jest Wójt Gminy Dębno.

W sołectwie działać będzie grupa działania – grupa Odnowy wsi, która zapewnić ma sprawne i efektywne realizowanie projektów zawartych w zatwierdzonym POM.

Do **monitorowania i oceny efektywności i wdrażania** Planu Odnowy Miejscowości sołectwa służyć będą systematycznie gromadzone analizowane i interpretowane dane.

Monitoring wdrożenia POM obejmie:

- monitoring finansowy, tzn. wielkości wydatkowanych środków,
- monitoring rzeczowy tzn. efekty mierzalne danego zadania.

Nadrzędnym **celem komunikacji społecznej** w Planie Odnowy Miejscowości jest szeroka informacja, która aktywizuje jeszcze większą liczbę odbiorców i zachęca niezdecydowanych do włączenia się w nurt wspólnego działania, wspólnej pracy i utożsamiania się z grupą, aby nie zostać odrzuconym na margines życia wiejskiego.

Z uwagi na stosunkowo niedużą społeczność mieszkańców sołectwa **działania informacyjne** podejmowane przy okazji wdrażania POM polegać będą na następujących instrumentach:

- komunikacji bezpośredniej, poprzez np. spotkania Wójta na zebraniach wiejskich lub w czasie przyjmowania stron, przy okazji rozmowy telefonicznej, poprzez pocztę elektroniczną, informację od charyzmatycznych i znaczących w społeczności osób,
- komunikacji społecznej pośredniej, poprzez m.in. ulotki, plakaty, afisze, gazetkę gminną, stronę internetową.

8. Zakończenie.

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem otwartym tzn. w zależności od potrzeb i warunków finansowych może być każdorazowo aktualizowany. Pozwoli to na bieżące kreowanie nowych rozwiązań jeszcze głębiej angażujących lokalną społeczność albowiem to mieszkańcy wsi są końcowymi Beneficjentami tego Planu.

9. Spis ilustracji.

Rysunek 1 Gmina Dębno na tle powiatu.	4
Rysunek 2 Niedźwiedza na mapie Gminy Dębno.	5
Rysunek 3 Struktura bezrobocia w 2020.....	43
Rysunek 4 -5 Struktura bezrobocia z 2019	44

10. Spis fotografii

Fot nr1 Widok z góry miejscowości Niedźwiedza	8
Fot nr 2 Krajobraz Niedźwiedzy	12
Fot nr 3 Widok Niedźwiedzy.....	13
Fot nr 4 Widok pól uprawnych.....	14
Fot nr 5 Jan Dudek.....	17
Fot nr 6 Krzyż z 1879 roku.....	18
Fot nr 7 Kapliczka.....	19
Fot nr 8 Kapliczka.....	20
Fot nr 9 Krzyż.....	21
Fot nr 10 Kapliczka	22
Fot nr 11-12 Krucyfiks Chrystusa Króla	23
Fot nr 13 Krzyż.....	24
Fot nr 14 Figura Jezusa Zmartwychwstałego	25
Fot nr 15 Figura Matki Boskiej	26
Fot nr 16 Kapliczka	27
Fot nr 17 kapliczka	28
Fot nr 18 Kapliczka szafkowa.....	28
Fot nr 19 kapliczka.....	29
Fot nr 20 Członkowie zespołu Niedźwiedzoki.....	32
Fot nr 21 Publiczna Szkoła Podstawowa w Niedźwiedzy.....	33
Fot nr 22 Stara Szkoła w Niedźwiedzy.....	34
Fot nr 23 Ściana korytarza szkolnego ozdobiona dyplomami.....	35
Fot nr 24 Boisko szkolne w Niedźwiedzy.....	36
Fot nr 25 Kościół Parafialny.....	36
Fot nr 26 Niedźwiedza z lotu ptaka.....	42
Fot nr 27 Ochotnicy Z OSP.....	45
Fot nr 28 Młodzi druhowie i druhny	46

Plan Odnowy Miejscowości Niedźwiedza

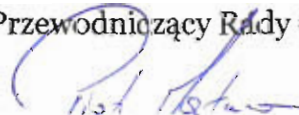
11. Spis tabel.

Tabela 1 Ruch naturalny ludności w gminie Dębno w latach 2002-2007	7
Tabela 2 Struktura wieku ludności w gminie Dębno w latach 2002-2007.....	7
Tabela 3 Infrastruktura sieciowa 2019 roku.....	37
Tabela 4 Infrastruktura sieciowa z podziałem na miejscowości w 2019 roku.....	38
Tabela 5 Analiza SWOT dla sołectwa Niedźwiedza na lata 2020-2027.....	47-48
Tabela 6 Zadania sołectwa w latach 2020-2027.....	51-52

12. Spis wykresów.

Wykres 1 Sołectwa Gminy Dębno pod względem liczby ludności.....	6
---	---

Przewodniczący Rady Gminy

Piotr Matura

